

En gata i Torggatan

Medeltida kulturlager i Enköpings stad

En gata i Torggatan

Medeltida kulturlager i Enköpings stad

Arkeologisk schaktningsövervakning

**L1943:2149
Centrum 17:1 och Centrum 17:11
Enköpings kommun
Uppland**

Adam Hultberg

Upplandsmuseets rapporter 2024:12

ISSN 1654-8280

BEARBETNING AV FOTON: Adam Hultberg

BEARBETNING AV PLANER: Adam Hultberg

OMSLAGSBILD: Schaktning pågår. Foto: Robin Lucas

GRANSKNING: Anna Ölund

UPPHOVSRÄTT: om inget annat anges: Creative Commons licens CC BY. © Lantmäteriet, dnr I2014/00634

GRAFISK FORMGIVNING OCH PRODUKTION: Malin Lucas

DIGITALT TRYCK: Kph, Uppsala

© UPPLANDSMUSEET, 2024

Upplandsmuseet
Drottninggatan 7, 753 10 Uppsala
Telefon 018-169100
www.upplandsmuseet.se

Innehåll

Sammanfattning	6
Inledning	7
Bakgrund	8
Historiska kartor.....	9
Tidigare undersökningar.....	9
Syfte, metod och genomförande.....	10
Undersökningsresultat	11
Grupp 1 – Bebyggelse	12
Grupp 2 – Hägnad/bebyggelse	15
Grupp 3 – Hus	16
Grupp 4 – Bebyggelse.....	18
Grupp 5 – Bebyggelse.....	18
Grupp 6 – Dike	19
Grupp 7 – Gata	20
Fynd.....	24
Tolkning	26
Referenser	27
Litteratur	27
Lantmäteriakter.....	27
Administrativa uppgifter	28
Bilagor	29
Bilaga 1 – Sektionsritningar	29
Bilaga 2 – Kontextlista.....	33
Bilaga 3 – Fyndlista.....	39

Sammanfattning

En arkeologisk schaktningsövervakning har genomförts av Upplandsmuseets avdelning Arkeologi, på Torggatan i Enköping. Undersökningen kunde påvisa intakta kulturlager längs hela schaktet längd. Bland de undersökta konstruktionerna finns en välbevarad gatusträckning med sannolik datering från 1200-tal till år 1800. Bebyggelseämningar från medeltid och tidigmodern tid har också undersökts. Bland dessa kan nämnas en stolpe som tolkas utgöra en del av markeringen

för stadens rågång. Fyndmaterialet från undersökningen inkluderar spill från ben och hornhantverk, keramik av framförallt medeltida datering, slagg, kvarnstensfragment och flera föremålsfynd.

Undersökningsresultatet visar att medeltida konstruktioner och kulturlager finns bevarade i fornlämningens västra utkant (Enköpings stadslager L1943:2149).

Figur 1. Framrensning av en stenläggning intill korsningen Torggatan/ Västra Ringgatan. Foto mot öster, Adam Hultberg, Upplandsmuseet.

Inledning

I samband med schaktning för nya fjärrvärmeledningar i Torggatan i Enköping har Upplands museets avdelning Arkeologi genomfört en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning. Undersökningen genomfördes under

september och oktober 2023. Uppdragsgivare var Länsstyrelsen i Uppsala län. Tillståndssökande var Ena Energi och schaktningen utfördes av SH-bygg. Upplandsmuseets projektledare var Adam Hultberg, som även författat denna rapport.

Figur 2. Enköpings stadsområde med fornlämningsgränsen och platsen för undersökningen i Torggatan markerat.

Bakgrund

Enköping tillhör den äldsta fasen av stadsbildningar i Mellansverige och omnämns för första gången i skrift mellan åren 1164 och 1167. Läget är klassiskt, i mötet mellan land- och vattenväg – Enköpingsåsen och en nu uppgrundad Mälärvik. Järnhandeln från Bergslagen samt Norrlandshandeln har varit betydelsefull under tidig medeltid. Om betydelsen som handelsplats vittnar också de två stora, årliga marknader som hållits i staden – Tjugonedagsmarknaden och Skeppspundsmarknaden.

Staden hade redan tidigt flera kyrkliga institutioner. Utöver den nu kvarstående Vårfrukyrkan fanns under medeltiden ett hospital samt Sankt Olofs och Sankt Ilians kyrkor, även de belägna i den norra delen av staden. I söder fanns ett Franciskankonvent på Klosterön. I området däremellan låg själva staden. Enköping upplever en uppåtående konjunktur som handelsstad fram till och med 1300-talet. Då förlorar staden mycket av den handel som tidigare passerat och som då flyttas till andra städer kring Mälaren. Därefter fungerar staden främst som ett agrart centrum för den kringliggande landsbygden, en funktion som bibehålls under de efterföljande århundradena.

Figur 3. "Enekopia" – Enköpings stad. Den agrara karaktären är tydlig med kringliggande åkrar och gårdsgårdar. Avbildning från planschverket *Suecia Antiqua et Hodierna*, av Erik Dahlberg från sent 1600-tal. Kungliga biblioteket.

Historiska kartor

Det historiska kartmaterialet över Enköpings stadskärna är sparsmakat. Den så kallade regleringskartan (LMV 03-ENS-14), daterad till år 1800 visar både den äldre stadsplanen och de nya, rektangulära kvarteren som läggs ut efter stadsbranden år 1799. De då utlagda kvarteren begränsas i väster av det som idag är Västra Ringgatan, men på regleringskartan syns några mindre delar av äldre kvarter, väster om den reglerade stadskärnan.

Från 1700-talet finns ett par kartor som återger stadsplanen med kvarter och gator. En av kartorna uppges vara en avritning av ett original från 1733, men denna datering är osäker och omdiskuterad. Avritningen är signerad C D Gyllenborg, daterad till 1795 och finns i Uppsala universitetsbibliotek. Dessa 1700-talskartor visar en stadsplan som endast delvis stämmer överens med den på regleringskartan. Detta beror sannolikt på att 1700-talets kartor i detta fall har en sämre geometrisk återgivning, men också att kartorna inkluderar olika saker. 1700-talskartorna visar hela kvarter, medan regleringskartan visar enskilda tomter. Detta beror sannolikt på att ett av regleringskartans syften är att visa den i stadsbranden avbrända bebyggelsen. Gyllenborgs karta visar ingen bebyggelse men verkar inkludera en del stadsnära odlingsjordar, "stadens ägor" som legat utanför det område som syns på regleringskartan. Både regleringskartan och Gyllenborgs karta finns återgivna i denna rapport, i kapitlet "Undersökningsresultat", på sidorna 21 och 22.

Utöver de ovan nämnda stadskartorna finns det äldre kartor som visar stadens omland. En geometrisk karta från 1736, signerad Olof Gerdes, visar stadens ägor (LMV akt N16-1:4). Denna karta visar endast stadsområdets konturer och några få byggnader: Rådstugan, "Borgmästarebyggnaden", Gästgivargården, två av de tre kyrkorna, och torgen – Stora torget och Kalktorget. Kartan är i sammanhanget intressant då den återger stadsområdets begränsning samt att detta varit inhägnat. Från 1695 finns ytterligare en geometrisk karta, denna signerad Hans Barckhus, som även den visar stadsjordarna (LMV akt B16-1:2). Denna karta inkluderar dessutom stadsområdets ägo gräns med elva utritade rāmärken. Rāmärkena skall enligt tillhörande beskrivning vara fastställda år 1615. Stadsområdets yttre begränsning skiljer sig åt på samtliga kartor. Den sträcka som nu undersökts ligger i stadskärnans nordvästra utkant och

sträcker sig över den gräns som markerats på den geometriska kartan från 1736 och på regleringskartan, och som tidigare utgjorde begränsningen för fornlämningen – Enköpings stadslager.

Det historiska kartmaterialet har gått igenom och redovisats i Stads-GIS Enköping (Qviström 2010:13ff) och av Sven Ljung i Enköpings stads historia I (Ljung 1963:112ff).

Tidigare undersökningar

Enköping var länge en arkeologiskt eftersatt stad. Detta berodde på ett förhållandevis lågt exploateringsstryck i innerstaden under delar av nittonhundratalet. I kombination med avståndet till universitet och museiinstitutioner gjorde detta att det arkeologiska intresset riktades mot andra städer, så som Uppsala, Sigtuna och Stockholm. De tidigaste undersökningar som gjordes i Enköping inkluderade bland annat utgrävningen av Franciskanerkonventet 1929–1931, av Nils Sundqvist. De första storskaliga och regelrätta stadsundersökningarna i staden genomfördes i kvarteret Traktören 1975–1976 och kvarteret Vävaren 1977–1978. År 2010 sammanställde Upplandsmuseet på uppdrag av Länsstyrelsen i Uppsala län ett arkeologiskt stads-GIS med tillhörande rapport (Ölund & Kjellberg 2010). GIS:et sammanställer samtliga genomförda undersökningar fram till publiceringen, med schaktens läge och referens till eventuell rapport.

Sedan sammanställningen i StadsGIS Enköping har den arkeologiska kännedomen blivit betydligt bättre och kunnat påvisa den arkeologiska potential som finns i Enköpings stadslagers goda bevaringsförhållanden. Under senare år har två stora ytmässigt omfattande undersökningar genomförts, i kvarteret Fältskären (Lagerstedt 2019) och Kvarteret Traktören (Bäck m.fl manus). Ett antal mindre undersökningar i form av schaktningsövervakningar har också genomförts. Bland dessa en större schaktningsövervakning i Torggatan öster om Stora torget samt i Eriksgatan (Evertsson 2022).

I direkt anslutning till den nu grävda sträckan finns väldigt få tidigare undersökningar. Det enda schakt som kan antas ha någon direkt kontextuell relation till den nu genomförda undersökningen grävdes och avrapporterades av Riksantikvarieämbetets undersökande verksamhet år 1995. Ett av undersökningens schakt grävdes i korsningen

Torggatan/Västra Ringgatan där kulturlager undersöktes med en tjocklek av drygt en meter. En stenläggning tolkad som en äldre beläggning av dagens Torggata, samt där under två nivåer av risbäddar på ett djup av mellan 1 och 1,5 meter. Den undre risbädden ¹⁴C-daterades till perioden 1258–1285 (Carlsson 1995:19).

Syfte, metod och genomförande

Syftet med den arkeologiska schaktningsövervakningen var att följa anläggningsarbetet, och att med ett systematiskt och vetenskapligt arbetssätt dokumentera framkommande arkeologiska kulturlager. Dokumentationen insamlades i form av textbeskrivningar, digitala fotografier och ritningar. Schakt och geometrier mättes in med GPS, då så var möjligt.

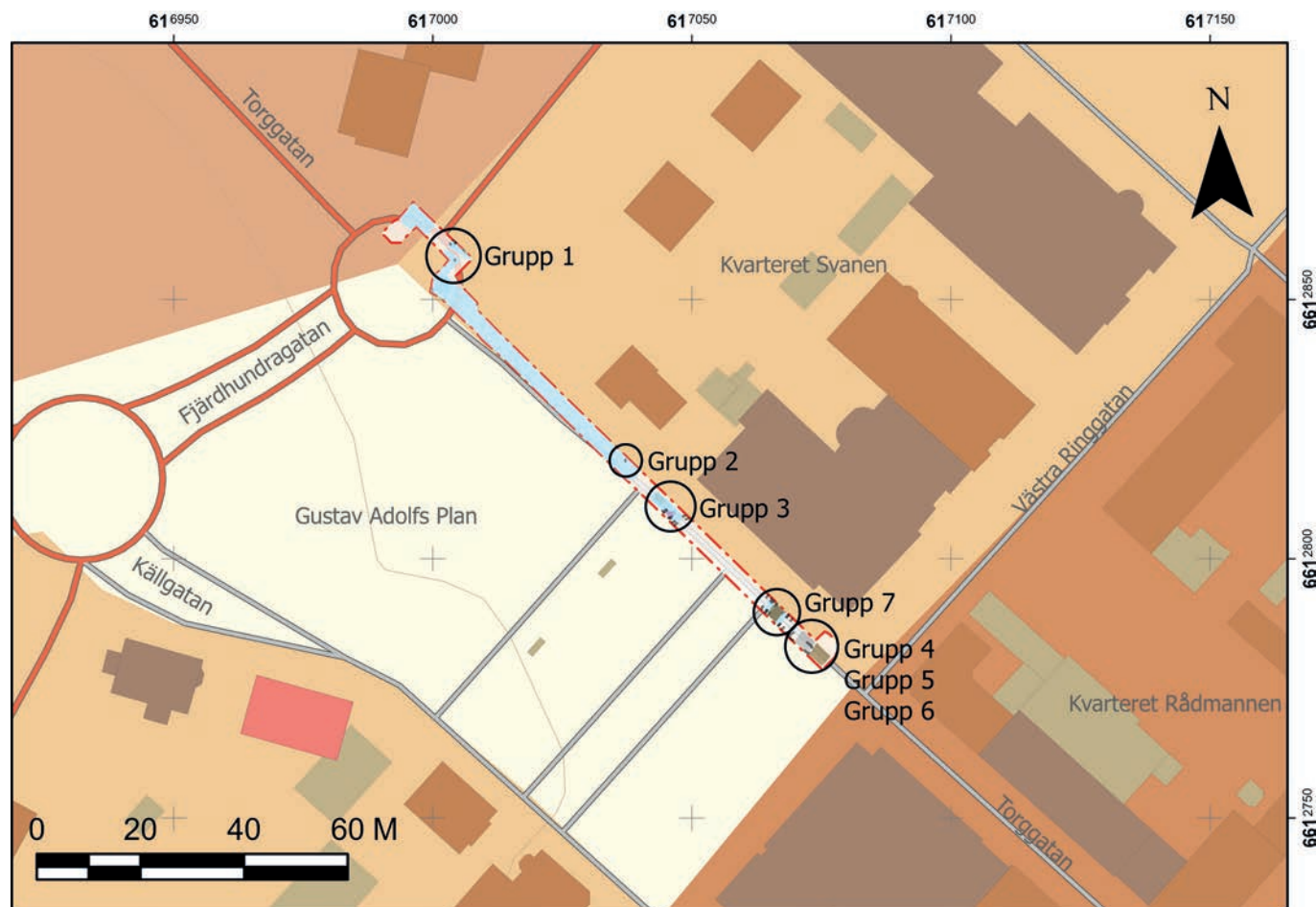
Sträckningen för de nya fjärrvärmeledningarna gick över stora delar av sträckan i mark som sedan tidigare inte störts av ledningsdragningar. Detta berodde på att man beslutat att de äldre fjärrvärmerören, i eternit, skulle ligga kvar för att inte behöva sanera för asbest. Det nu grävda schaktet löpte söder om, och parallellt med det äldre fjärrvärmeschaktet. Schaktningen genomfördes med en större grävmaskin som på grund av den begränsade schaktbredden inte kunde köra ner i schaktet. Därför kunde arbetet endast utföras i etapper av som mest omkring 6 meter. För arkeologins del resulterade detta i att den horisontella stratigrafien ibland var svår att följa.

Eftersom arbetet rör ett ledningsschakt med en längd på omkring 120 meter så har de undersökta kontexterna grupperats efter koncentrationer och tolkningar och presenteras så i rapporten. Lista över samtliga undersökta kontexter återfinns i bilaga 2. I bilaga 1 finns samtliga sektionsritningar återgivna i skala. Bilaga 3 är fyndlistan.

Undersökningsresultat

Hela den undersökta sträckan grävdes som ett sammanhängande schakt. I nordväst följde schaktet cirkulationsplatsen i Fjärdhundragatan. Däref-

ter följde schaktet Torggatan för att breddas något i den sydöstra änden, strax innan korsningen med Västra Ringgatan.

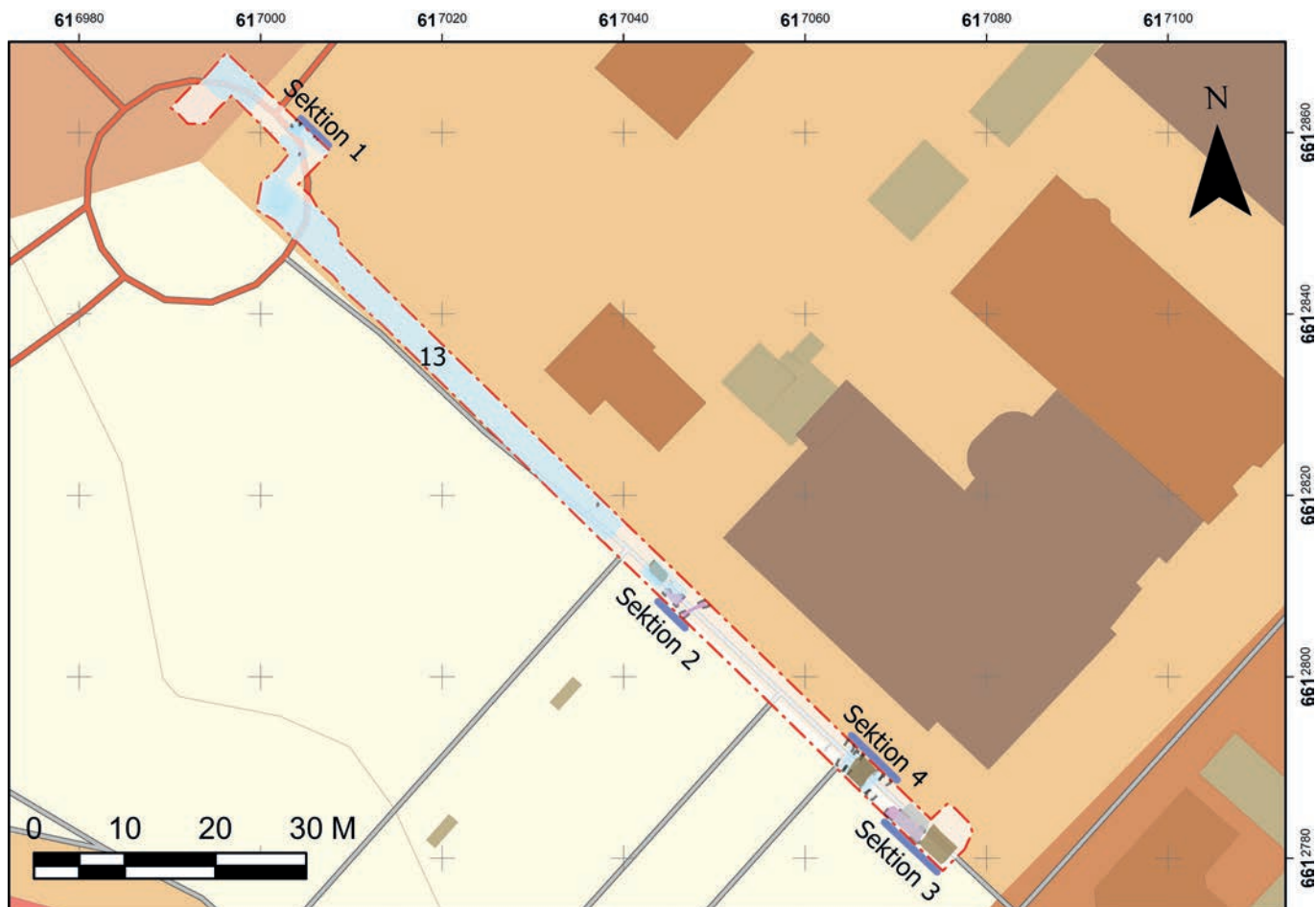

Figur 4. Schaktplan visande schaktets läge och utbredning, samt dokumenterade konstruktionsgrupper. Skala 1:1400.

Grupp nr.	Tolkning	Kontexter
1	Bebyggelse/hägnad	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
2	Hägnad	15, 16, 17, 18
3	Hus	19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 63, 64
4	Bebyggelse	30, 32
5	Bebyggelse	31, 33
6	Dike	36, 37, 38
7	Gata	42, 43, 44, 45, 47, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 59, 60, 62

Figur 5. Grupperingstabell visande tolkade konstruktionsgrupper.

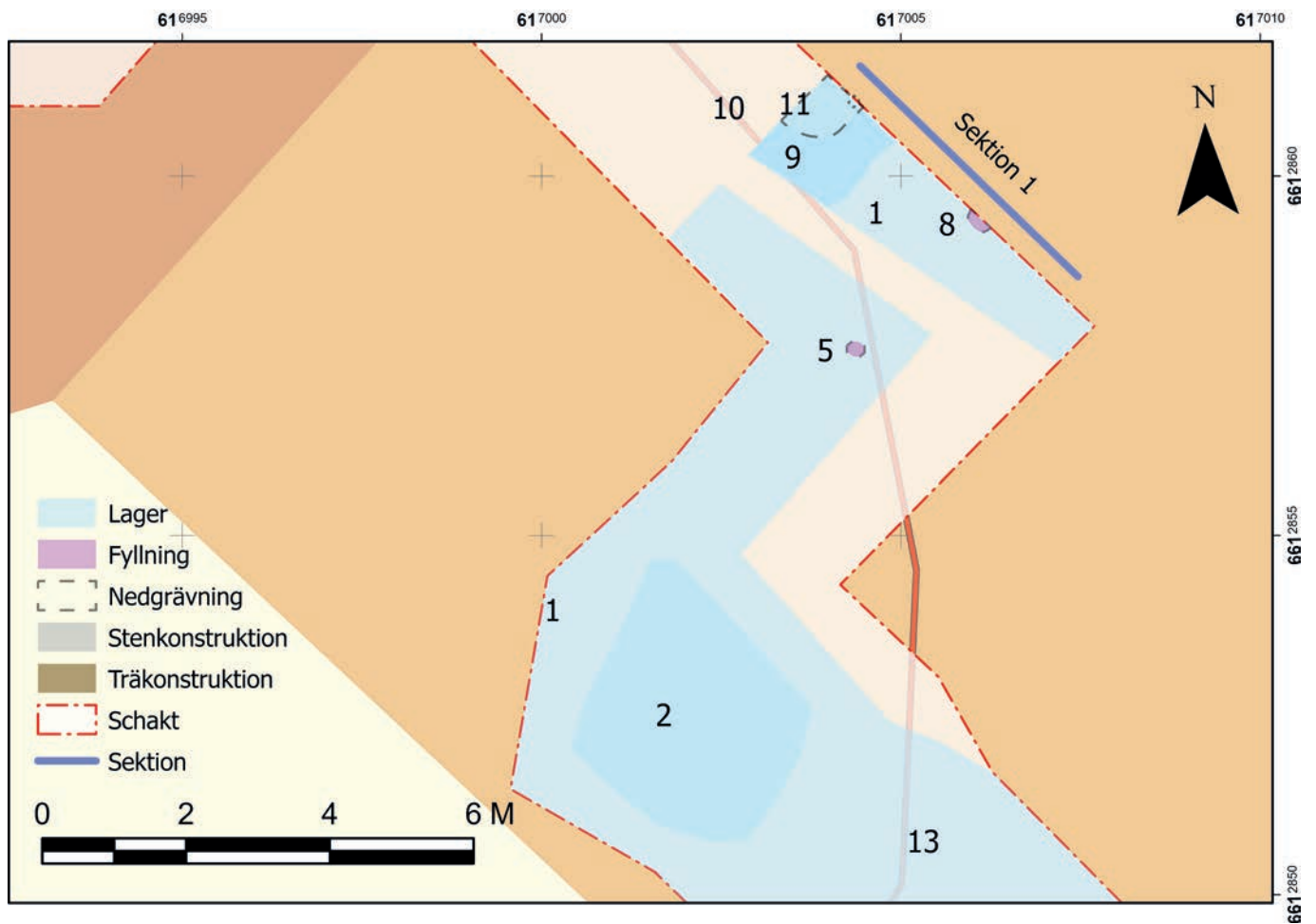
Figur 6. Schaktplan visande schaktets utbredning med upprättade sektioner och dokumenterade kontexter. Det stora, medeltida kulturlagret K13 är markerat på planen. Skala 1:800.

Bevarade kulturlager framkom över så gott som hela schaktet. I cirkulationsplatsen i nordväst framkom bebyggelse lämningar. I stora delar av schaktets västra del bestod de bevarade lämningarna endast av ett enskilt, medeltida lager – K13. I den östra delen av schaktet framkom flera koncentrationer med lämningar. Totalt upprättades fyra sektioner som speglar utbredningen av de stratifierade kulturlagren – se figur 6.

De arkeologiska objekten har utifrån tolkningarna grupperats i totalt sju grupper. Dessa grupper utgörs av ett hus, en hägnad, tre bebyggelse lämningar som saknar säker tolkning, ett dike och en gata – se figurerna 4 och 5.

Grupp 1 – Bebyggelse

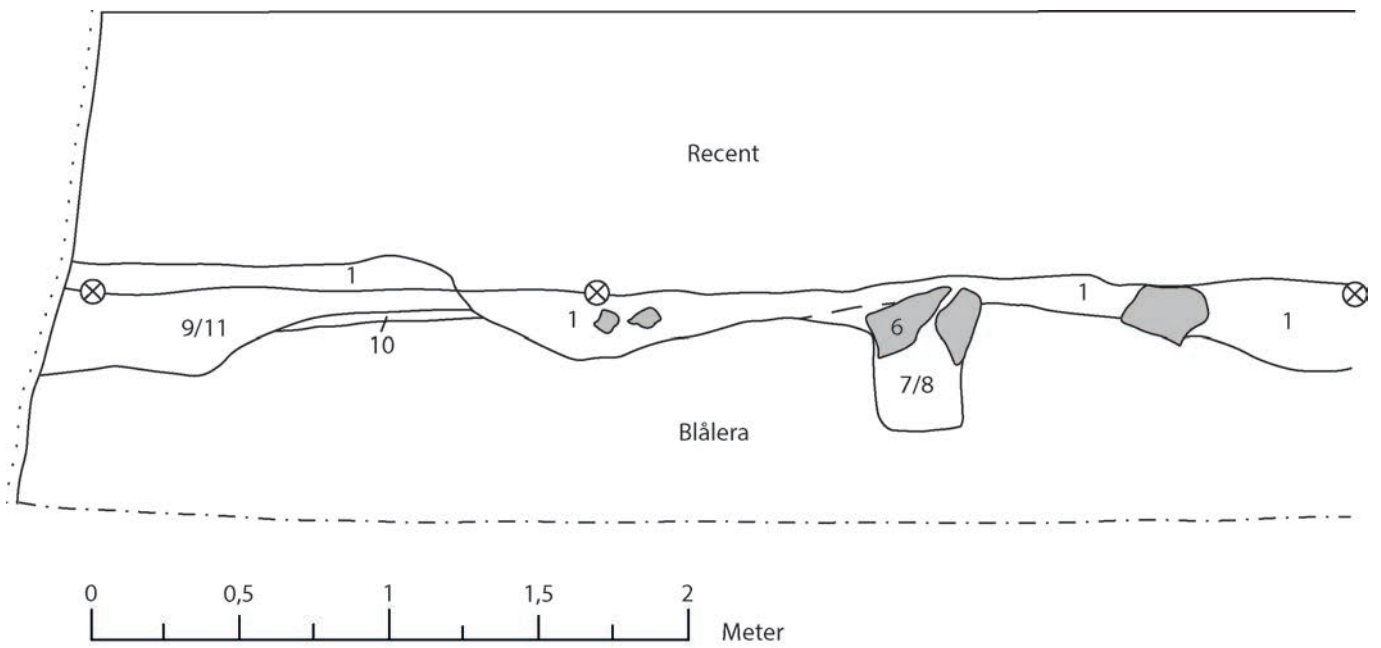
Den första undersökta gruppen dokumenterades i den västligaste/nordvästligaste delen av schaktet, i cirkulationsplatsen vid Fjärdhundragatan, från omkring 1,0 meter under nuvarande markyta. Kontexterna utgjorde tre stolphål, en nedgrävning och ett brandlager (K5-12). Utöver dessa kontexter inkluderades ytterligare två lager i gruppen (K1 och 2).

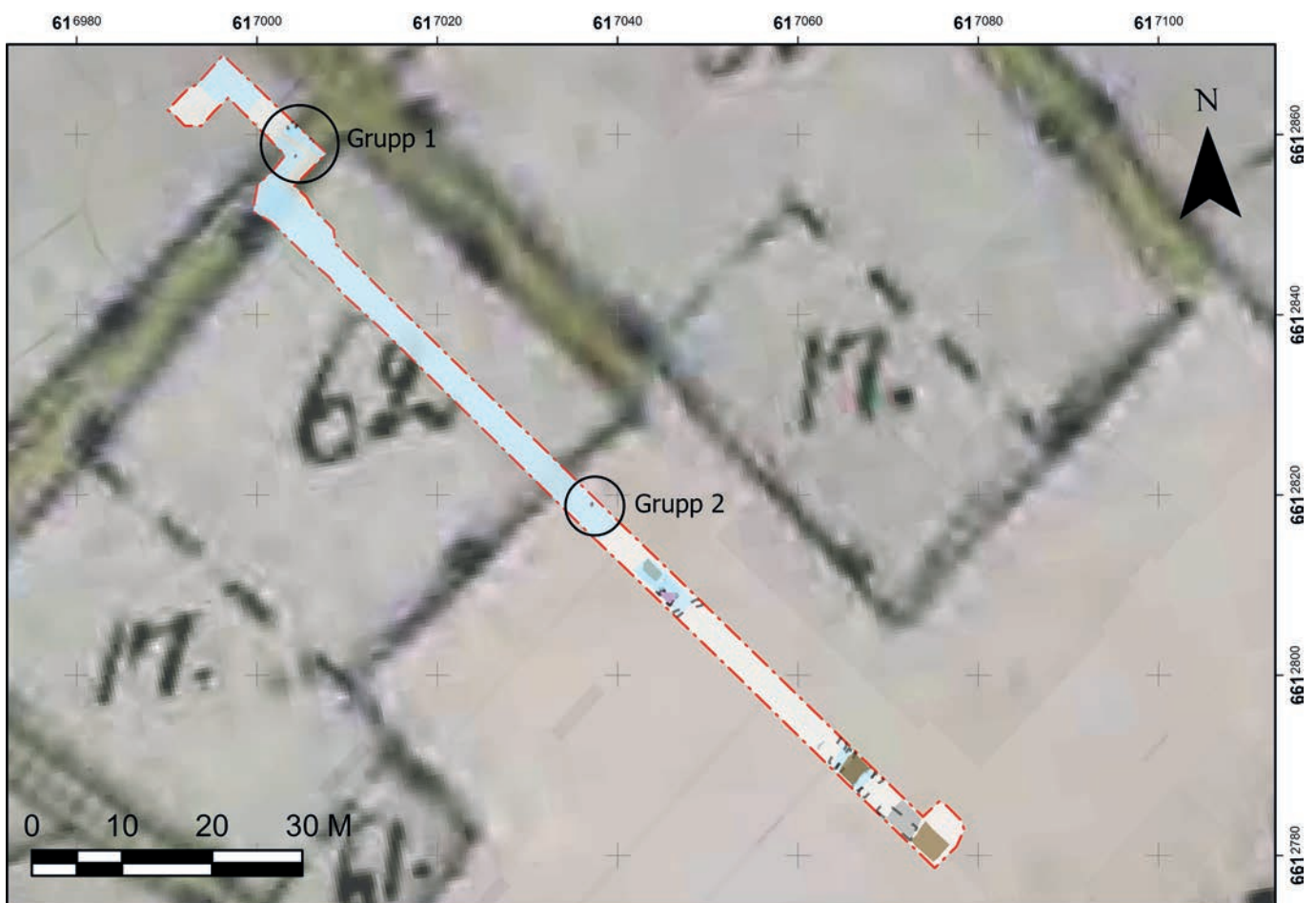
Figur 7. Plan visande grupp 1 med omkringliggande kontexter. K5 och K8 är stolphålsnedgrävningar, vilka tillsammans med brandlagret K9 utgör den tolkade bebyggelsen. Skala 1:100.

Figur 8. Arbetsfoto visande del av sektion 1 och lager 9 i plan. Foto mot nordöst, Adam Hultberg, Upplandsmuseet.

Figur 9. Sektionsritning visande sektion 1. Ej skalenlig. Se skalenlig sektionsritning i bilaga 1.

Figur 10. Kartöverlägg visande schaktet ovan Olof Gerdes karta från 1736. Läget för grupp 1 och 2 är markerat. Skala 1:800.

Två stolphål (K5 och 8) dokumenterades med ett avstånd på cirka 2,2 meter från varandra. Stolphålens utformning och djup skilde sig något men de tolkades som liggande på samma nivå, under K1, och kan därför höra till samma konstruktion. Nordväst om stolphålen dokumenterades ett kraftigt brandlager (K9) med fynd av bland annat cirka 1,5 kilo slagg från sekundärsmide liggandes i en flack nedgrävning.

De dokumenterade konstruktionerna tolkades i fält som möjligen tillhörande en nedbrunnen byggnad. De historiska kartorna ger här viss information. Stolphålens orientering stämmer väl med begränsningen mellan två markområden som finns inritat som åker respektive källand på den geometriska kartan från 1736. Båda områdena är markerade som inhägnade och mellan dem löper sannolikt ett dike. Möjligtvis rör det sig om ett mindre skjul eller annan mindre jordbruksbyggnad. Slaggen och brandlagret antyder att det

Figur 11. Stolphålet som utgör grupp 2. Foto mot nordväst, Adam Hultberg, Upplandsmuseet.

kan röra sig om en smedja, vilken kan ha placerats utanför stadsområdet på grund av brandrisk. Tolkningen förblir osäker. I anslutning till stolphålen påträffades, förutom keramik av varierande dateringar även en välbevarad spaltflöjt av ben (F1) – i K1.

Grupp 2 – Hägnad/ bebyggelse

Grupp 2 utgörs av ett stolphål (K15-18) som skär det medeltida lagret K13. Själva stolpen var en grov, barkad stock, rakt kapad i botten. Stolphålet framkom mot botten av schaktet, där det framträdde med en tydlig stenskoning. Stenskoningen hade kollapsat då den täckte själva stolpen, av vilken endast en tunnare del av kärnveden stack upp. I fyllningen till stolphålet noterades grönt planglas, vilket bör placera konstruktionen någonstans i tidigmodern tid.

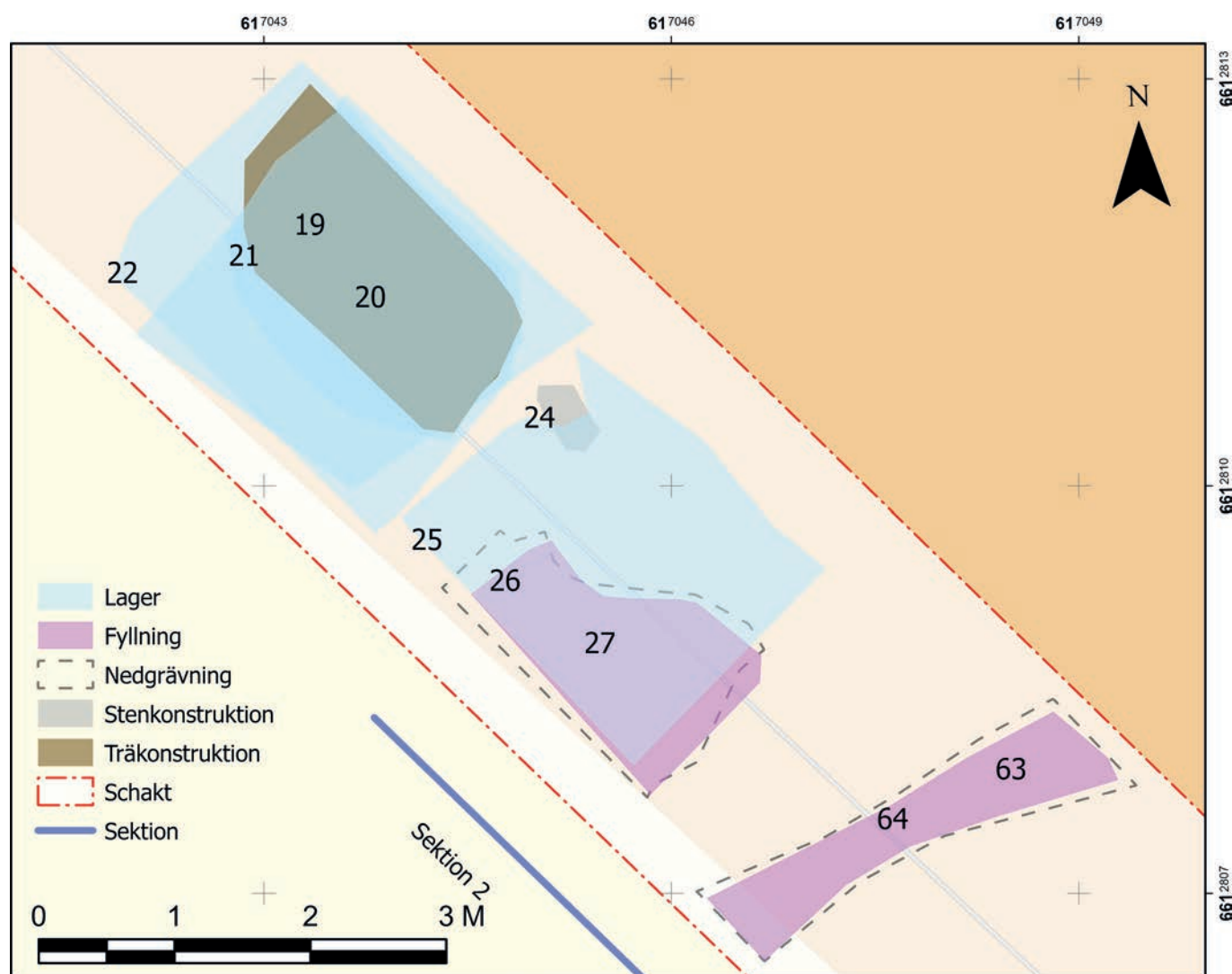

Figur 12. Stolpen efter att den dragits upp. Foto Adam Hultberg, Upplandsmuseet.

Då stolpen inte angränsar några som helst övriga konstruktioner är det svårt att tolka den som tillhörande en byggnad. Precis som stolphålen i grupp 1 stämmer placeringen däremot väl med en gränsmarkering, nämligen stadsområdets gräns, så som denna finns markerad på Olof Gerdes karta från 1736. Även den yttersta, inritade tomtgränsen på regleringskartan överensstämmer med samma begränsning. Rågängen på Hans Barckhus karta är däremot dragen cirka 150 meter längre åt nordväst. Trots detta är den mest sannolika tolkningen att det rör sig om en gränsmarkör. Att det förekom planglas i fyllningen daterar konstruktionen till tidigmodern tid, vilket skulle stämma bra med kartmaterialet.

Grupp 3 – Hus

Grupp 3 utgörs av lager och konstruktioner (K19-24), tolkade som ett hus, cirka 1,2 meter under dagens markyta. En större sten (K24) dokumenterades, tolkad som en syllsten. Utöver det kunde inte några yttre begränsningar identifieras, men lagren breddade ut sig över en yta som mätte omkring 1,8x2,2 meter.

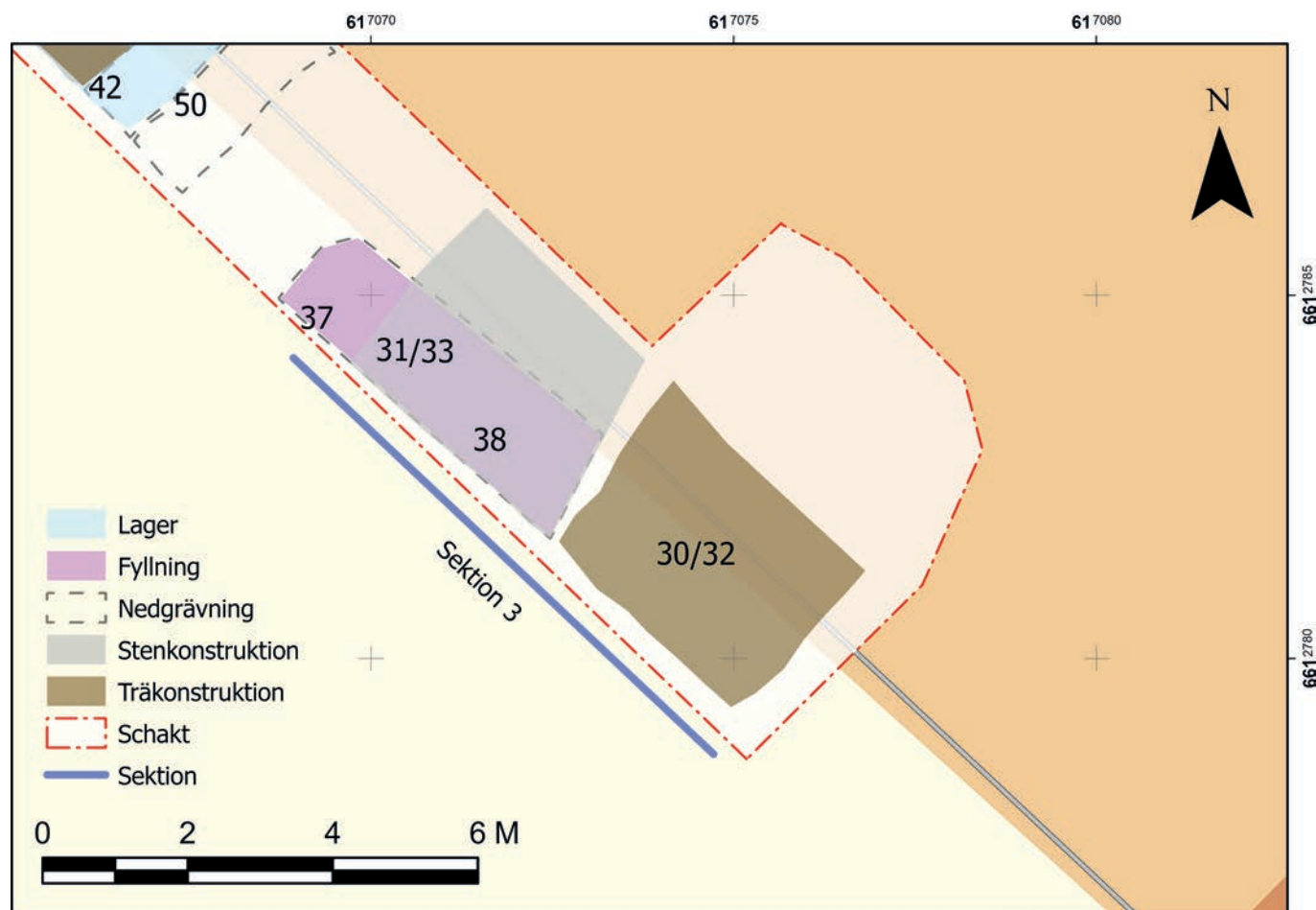
Figur 13. Schaktplan visande grupp 3 med däri ingående konstruktioner. Skala 1:50.

Den tydligaste nivån bestod av kraftigt nedbrutna, men bevarade träplankor (K21). Fem till antalet och liggande i schaktets längdriktning. Under plankorna, i öster, låg en tvärgående underliggare och även den ovan nämnda syllstenen. Plankorna tolkades vara brandpåverkade men detta kan vara svårt att avgöra på grund av den väldigt dåliga bevarandegraden. Ovan plankorna dokumenterades ett flammigt, gråsvart siltlager (K20), tolkat som ett möjligt brandlager. Därövan ett lager (K19) med närmast ren, gulbrun sand, vilken utifrån sammanhanget kan tolkas som släckmedel

från branden. Byggnaden kan dateras utifrån keramikfynd i det möjliga brandlagret – däri påträffades ett handtag till en trefots gryta, med sannolik datering till omkring 1550–1650.

Öster om byggnaden framkom ett lager (K25) som också relaterade direkt till syllstenen (K24). Lagret tolkas som ett marklager och innehöll såväl medeltida som tidigmodern keramik. En större grop (K26 och 27) med senmedeltida keramik och ett dike (K63 och 64) undersöktes också och har sannolikt ingått i miljön kring huset.

Figur 14. Schaktplan visande grupperna 4, 5 och 6. Skala 1:100.

Grupp 4 – Bebyggelse

Grupp 4 utgörs av en trälagd yta (K30) i schaktets sydöstligaste del. Konstruktionen saknar närmare tolkning, då bevaringen var dålig och det ej gick att avgöra om det rör sig om ett golv eller en träbroläggning/kavelbro. Ovan träläggningen framkom ett lager (K32) med fynd av både medeltida och tidigmodern keramik. Den trälagda ytan angränsade direkt till en stenläggning (grupp 5) och överlagrar ett äldre dike (grupp 6).

Grupp 5 – Bebyggelse

Grupp 5 angränsar direkt till den ovan beskrivna grupp 4, och utgörs av en stenläggning (K31) samt ett därovan liggande lager (K33). Stenkonstruktionen har en något ojämn yta och det är oklart om det rör sig om en yta som varit menad att gå på eller om det snarare är en fundamentering till något. Konstruktionen dokumenterades på ett djup av cirka 1 meter under dagens markyta.

Den initiala tolkningen i fält var att det rörde sig om en stenlagd gata, men denna tolkning kunde ganska snabbt avfärdas då den betydligt tydligare gatukonstruktionen (grupp 7) påträffades mindre än fyra meter åt nordväst. Då det helt saknas angränsande väggkonstruktioner, som skulle antyda att det rör sig om ett golv i en byggnad, får det ses som mer sannolikt att konstruktionen utgjort någon annan form av hårdgjord yta – exempelvis en gårdsplan.

Ovan stenläggningen dokumenterades endast ett lager av myllig, sandblandad lera (K33). I lagret påträffades fynd med en främst tidigmodern datering, exempelvis planglas, ett kritpipsskaft och keramik av typen yngre rödgods, med vit engobe och hemmrad dekor. Utöver detta påträffades även en spelpjäs (F90) i form av ett genomborrat fotben av nöt, vilket använts till spelet "kasta kota".

Figur 15. Stenkonstruktionen som utgör grupp 5. Foto mot nordväst, Adam Hultberg, Upplandsmuseet.

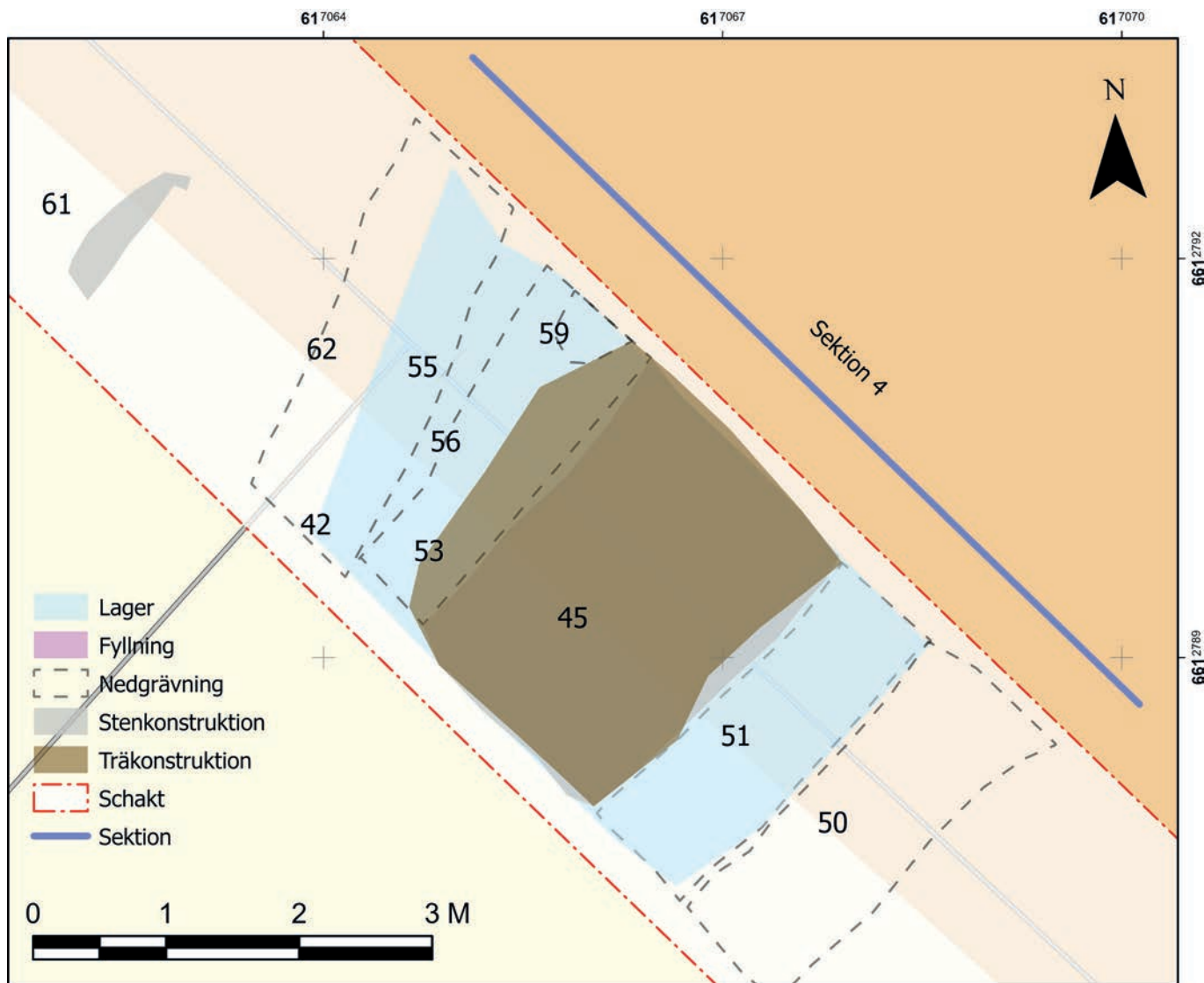

Figur 16. Stenkonstruktionen som utgör grupp 5. Foto mot nordöst, Adam Hultberg, Upplandsmuseet.

Grupp 6 – Dike

Grupp 6 utgjordes av ett dike eller en större nedgrävning, direkt under stenläggningen i grupp 5, på ett djup av cirka 1,3 meter under dagens markyta. När nedgrävningen dokumenterades mätte denna 1,6x5 meter, i schaktets längdriktning. Den fortsatte in i den sydvästra schaktkanten och har sannolikt också fortsatt något åt sydost. Den avlånga formen är således ett resultat av schaktets placering och det är inte omöjligt att det istället rör sig om en rätsidig grop. Åt nordväst gick nedgrävningen inte att följa, vilket till stor del berodde på schaktningstekniska skäl.

Fyllningen i nedgrävningen var väldigt myllig och innehöll stora mängder nedbrutet trä. Den nordöstra kanten var väldigt skarp mot intilliggande lager och här noterades också en större förekomst av träfibrer läng nedgrävningskanten, vilket tolkades som att gropen/diket möjligen haft en träskoning. Det organiska materialet sammanföll också med en påtaglig förekomst av vita sporer vilka avgav en tydlig mögeldoft och som tolkas som en omfattande och pågående nedbrytningsprocess. Inga fynd påträffades i fyllningen.

Figur 17. Schaktplan visande grupp 7 med däri ingående kontexter. Skala 1:50.

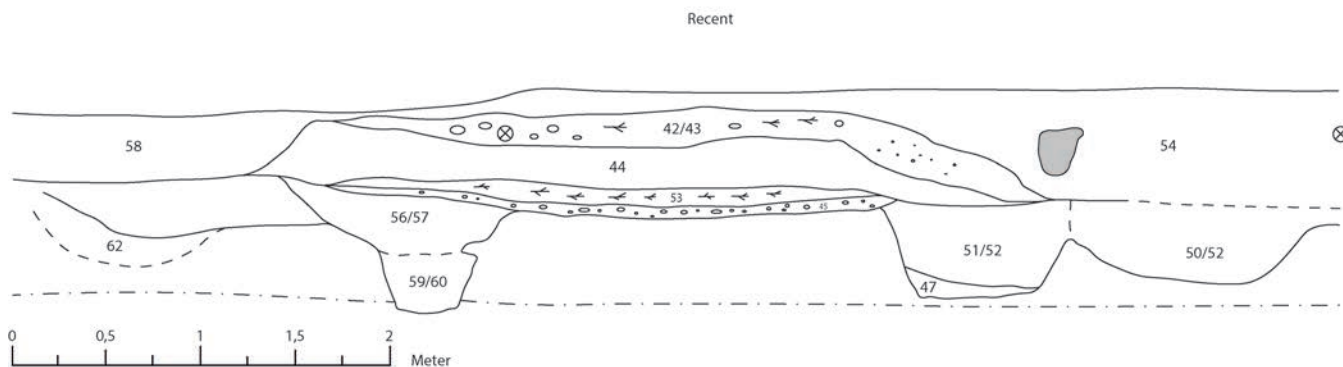
Grupp 7 – Gata

Den tydligaste kontextgruppen som undersöktes var en gata, i schaktets östra del (K42, 43, 44, 45, 47 och 53). Gatan korsade schaktet och har således löpt i sydväst-/nordöstlig riktning. Den yngsta gatubeläggningen undersöktes cirka 0,9 meter under dagens markyta och utgjordes av grövre grus, ofta kallat "knadder", inblandat med ris och slanor samt fläckar av blålera. Under ett utjämningslager fanns ytterligare en gatunivå med tydligt definierad rust av slanor och en enhetlig stenpackning (K45). Utifrån undersökningsresultaten har det aldrig rört sig om en stenlagd gatubeläggning, utan stenarna har snarare utgjort

en fundamenteringsnivå för ovanliggande lager. Gatan har således fått en omfattande omläggning minst en gång.

Själva gatusträckningen flankeras av diken på båda sidorna (K50, 51, 52, 56, 57, 59, 60 och 62). Dikenas stratigrafiska förhållande till varandra var svårt att tyda, men tolkningen är att de inre diken är äldre och har täckts över när gatubeläggningen lagts om, och då ersatts av de yttre diken. Avståndet mellan de inre diken är 2,0 meter, vilket bör visa gatans bredd i äldsta tid. Den yngsta gatubeläggningen (K42) har en bred

Figur 18. Sektionsritning visande sektion 4. Ritningen visar gatans nivåer samt dikesnedgrävningarna, på vardera sida. Ej skalenlig. Se skalenlig sektionsritning i bilaga 1.

på cirka 3,8 meter, vilket på samma sätt bör kunna indikera bredden i den yngsta, dokumenterade nivån. I väster dokumenterades även en hägnad i form av en rad med störhål (K55), mellan de två dikena. De äldsta, innersta dikena innehåller keramikfynd av typen äldre rödgoods, med en bred datering till 12/1300-tal (F99 och 104). En datering av gatan till åtminstone 1200-tal får därför ses som sannolik.

Vid jämförelse med det äldre kartmaterialet går det att identifiera den nu undersökta gatusträckningen. Från år 1800 finns en regleringskarta över Enköpings innerstad som visar det gatunät som fanns före stadsbranden 1799, samt det planerade rutnätet som legat till grund för den stadsplan som finns idag. Kartan är därför enkel att rektifiera och stämmer väl med verkligheten. Vid ett kartöverlägg med regleringskartan och de nu inmätta konstruktionerna kan den undersökta gatan tydligt identifieras i det äldre gatunätet.

Figur 19. Regleringskartan över Enköpings stad, daterad år 1800. Den undersökta gatan har kunnat identifieras direkt utanför den reglerade stadskärnan och är markerad med svart linje inom röd cirkel. Notera att kartan visar norr åt höger. LMV 03-ENS-14.

Figur 20. Gyllenborgs karta över Enköpings stad, daterad 1795, med uppgift om att det är en avritning av ett original daterat 1733. Uppsala universitetsbibliotek.

Utöver regleringskartan finns ytterligare en stadskarta över Enköping. Den äldre kartan är signerad Gyllenborg och daterad 1795, med uppgift om att den ska vara en avritning av ett äldre original, från 1733. Denna karta är betydligt svårare

att rektifiera då den geometriska avbildningen avviker ganska kraftigt från regleringskartan. Däremot är den aktuella gatustreckningen sannolikt möjlig att identifiera, då den är placerad direkt invid en krökning eller bredning av gatan.

Figur 21. Kontext 45 – en stenpackning ingår i gatan som utgör grupp 7. Foto mot öster, Adam Hultberg, Upplandsmuseet.

Fynd

Material	Summa av Vikt (g)
Ben	1993
Bly	5
Bränd lera	70
CU-legering	17
Glas	4
Horn	98
Järn	858
Keramik	1251
Lera	10
Slagg	5481
Sten	3629
Trä	5

Figur 22. Fyndmaterialets fördelning i vikt efter materialkategorier.

Från undersökningen insamlades ett större antal fynd och totalt 123 fyndposter registrerades. De största kategorierna sett till antal fyndposter utgörs av Keramik, järn och ben. Sett till vikt är det istället slagg, sten och ben som utgör de tydligt största kategorierna.

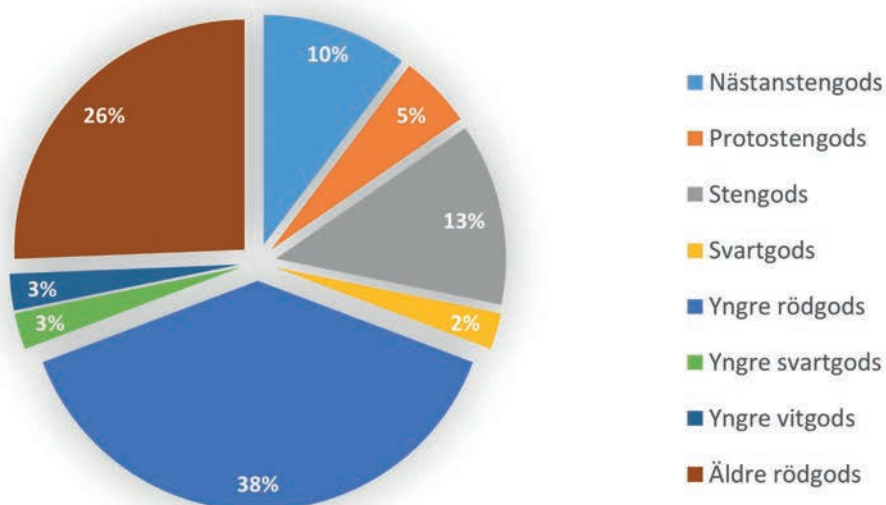
Slaggen består till övervägande del av smidesslagg från sekundärsmide och har, utöver ett enskilt brandlager, påträffats i spridda lager över hela schaktet. Stenmaterialet består övervägande av kvarnstensfragment i glimmerskiffer. Utöver det finns ett flertal brynen i sandsten och skiffer.

Inget osteologiskt massmaterial samlades in utan allt insamlat ben- och hornmaterial utgörs av hantverksspill eller föremålsfynd. Här utgör hantverksspillet den största kategorin och de enkelt identifierbara fragmenten utgörs främst av avsågade ledändar av nöt. Majoriteten av ben och hornspillet påträffades i K13, ett stort lager som förekom över stora delar av schaktets nordvästra del, där det utgjorde en tunn nivå mellan recenta massor och blålera. Utöver hantverksspillet finns ett antal föremålsfynd bland benmaterialet. Däribland en intakt, välbevarad flöjt (F1), ett större och två mindre kamfragment (17,73 och 121), en spelpjäs tillhörande spelet "kasta kota" (F90), samt ett handtag tillhörande någon form av verktyg (K79).

Den påträffade flöjten är en spaltflöjt, av en typ som är vanligt förekommande från stadsarkeologiska undersökningar. Typen förekommer från stenålder till tidigmodern tid (Kjellberg 2021:177). Det större kamfragmentet går att identifiera som en sammansatt dubbelkam, av typ 4.

Figur 23. Fältfoto på den spaltflöjt (F1) av ben som påträffades i K1, i cirkulationsplatsen vid Fjärdhundragatan. Foto: Adam Hultberg, Upplandsmuseet.

Keramik - fördelning av fyndposter efter godstyp

Figur 24. Keramikfyndens fördelning visat som fyndposter per godstyp.

Totalt samlades 109 keramikskärvor in från undersökningen. Fyndposterna fördelas i godstyper enligt diagrammet ovan. Värt att anmärka i detta är den höga förekomsten av medeltida keramik. Godstyperna äldre rödgods, protostengods, nästanstengods, och svartgods är samtliga daterade till medeltid. Bland stengodsskärvorna finns ett antal som dateras till yngre tidsperioder,

i övrigt är även dessa medeltida. Detta innebär att mer än hälften av de insamlade skärvorna har en medeltida datering. Som en källkritisk aspekt ska påpekas att det också påträffades en mängd keramik från yngre tidsperioder som inte samlades in, då denna inte kunde knytas till säkra, tolkningsbara kontexter utan framförallt kom från recenta fyllnadsmassor.

Figur 25. Ett mindre urval av keramik med datering medeltid till 1500-tal. Foto Olle Norling, Upplandsmuseet.

Tolkning

För att sammanfatta undersökningens resultat kan först konstateras att medeltida kulturlager påträffades längs hela schaktets sträckning. Över delar av schaktet var dessa lager endast väldigt tunna, så lite som 0,1 meter tjocka. I de delar av schaktet där mer omfattande konstruktioner påträffades uppgick lagertjockleken till så mycket som 1 meter, inkluderat nedgrävningar. För tolkningens del innebär detta att den medeltida bebyggelsen sträckt sig ända ut till nu nuvarande fornlämningsgränsen i nordväst. Fornlämningens utbredning har tidigare varit baserad på det äldre skiktet i regleringskartan, men utvidgades nyligen till att omfatta ett större område. Undersökningen kan bekräfta denna utvidgning och visar att den medeltida bebyggelsen i någon form sträckt sig längre åt nordväst än 1800 års karta visar.

Av de dokumenterade lämningarna framträder den välbevarade gatusträckningen som den tydligaste. Gatusträckningen kan utifrån fynden antas ha anlagts åtminstone under 1200-talet och kan

potentiellt ha dragits fram redan i stadens etableringsfas. Då gatans placering var den samma vid 1700-talets slut visar detta på en tydlig permanens i stadsplanen. Att placeringen stämmer så väl överens med regleringskartan styrker också kartans källvärde vad gäller den medeltida stadsplanen.

Den sannolika gränstolpen, vars placering överensstämmer med dragningen av stadens rågång på 1736- och 1800-års kartor, utgör också den en viktig referenspunkt som binder samman arkeologin med kartmaterialet. Precis som med gatusträckningen stämmer placeringen väl överens med kartan, med endast någon enstaka meters felmarginal. Då det endast rör sig om en ensam stolpe går det inte att dra några långtgående slutsatser om rågångens utseende eller utformning. Stolpens dimensioner antyder att det varit en förhållandevis kraftig konstruktion, vilket i sig talar för att det är just stadsgränsen som undersökts.

Referenser

Litteratur

Bäck, Mathias. m.fl. In prep. Manus till arkeologisk undersökningsrapport – kvarteret Traktören. Arkeologerna. Stockholm.

Carlsson, Ronny. 1995. Medeltida kulturlager i Enköpings centrum. UV- Uppsala rapport. Riksantikvarieämbetet. Uppsala.

Evertsson, Elin. Fragment av en stad – Lämningar från medeltid till historisk tid på Torggatan och Eriksgatan i centrala Enköping. *Rapporter från Arkeologikonsult 2022:3233*. Arkeologikonsult. Upplands Väsby.

Kjellberg, Joakim. 2021. *Den medeltida stadens dynamik – urbanitet, sociala praktiker och materiell kultur i Uppsala 1100—1500*. Uppsala universitet. Uppsala.

Lagerstedt, Anna (Red). 2019. En stad växer fram – Människor och bebyggelse i kvarteret Fältskären, Enköping 1050—1350. Arkeologisk undersökning. *Rapporter från Arkeologikonsult 2019:2673*. Arkeologikonsult. Upplands Väsby.

Ljung, Sven. 1963. *Enköpings stads historia I – Tiden till och med 1718*. Stadsfullmäktige i Enköping. Enköping.

Ölund A & Kjellberg J. 2010. Stads-GIS Enköping. Kulturlager och tidigare undersökningar inom fornlämningsområdet för Enköping äldre stadsbebyggelse. *Upplandsmuseets rapporter 2010:64*. Uppsala

Lantmäteriakter

Lantmäteristyrelsens arkiv

Uppsala län

Enköpings stad

Geometrisk avmätning 1695 B16-1:2

Geometrisk avmätning 1736 B16-1:4

Lantmäterimyndigheternas arkiv

Uppsala län

Enköpings stad

Stadsplan 1805 03-ENS-14

Administrativa uppgifter

Uppdragsnummer Forureg: 202301193

Plats: Centrum 17:1 & Centrum 17:11 Enköpings stad och kommun, Uppsala län.

Forulämningsnummer: L1943:2149 (Enköping 26:1)

Forulämningsstyp: Stadslager

Typ av undersökning: Schaktningsövervakning

Orsak till undersökning: Ledningsdragnings, fjärrvärme

Uppdragsgivare: ENA Energi AB

Fältarbetsperiod: 2023-09-08 – 2023-10-17

Upplandsmuseets projektledare: Adam Hultberg

Upplandsmuseets personal: Joakim Kjellberg & Robin Lucas

Upplandsmuseets diarienummer: 418-2023

Upplandsmuseets projektnummer: 80.8935

Länsstyrelsens diarienummer och beslutsdatum: 341-3940-2023 (2023-09-05)

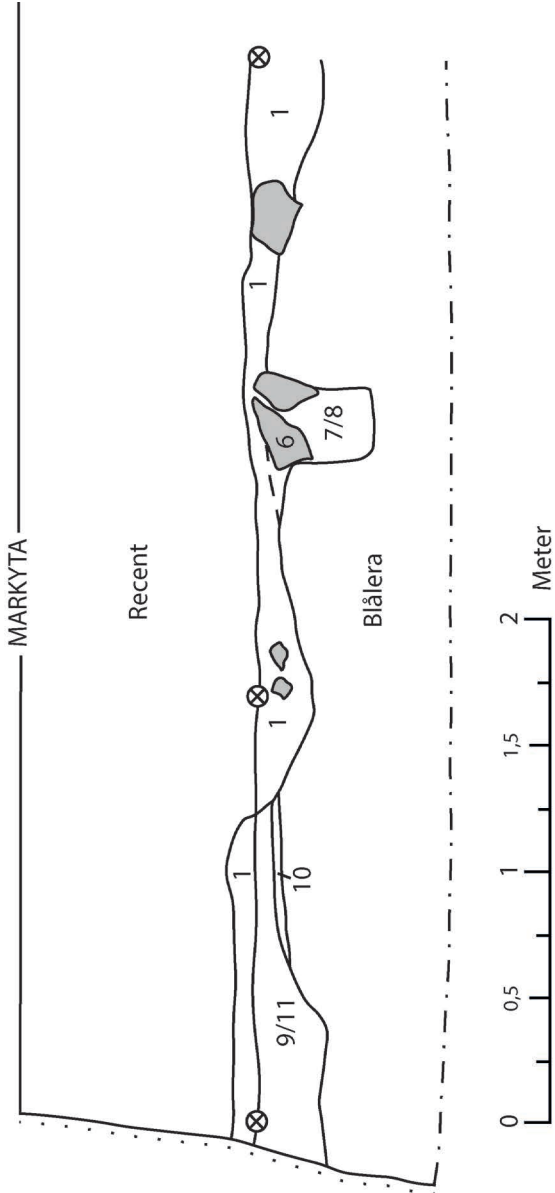
Koordinat- och höjdsystem: SWEREF 99 TM

Dokumentationsmaterial: Förvaras i Upplandsmuseets arkiv.

Fynd: 123 fyndposter, varav 10 gallrades. Förvaras i Upplandsmuseets magasin i väntan på fyndfördelning.

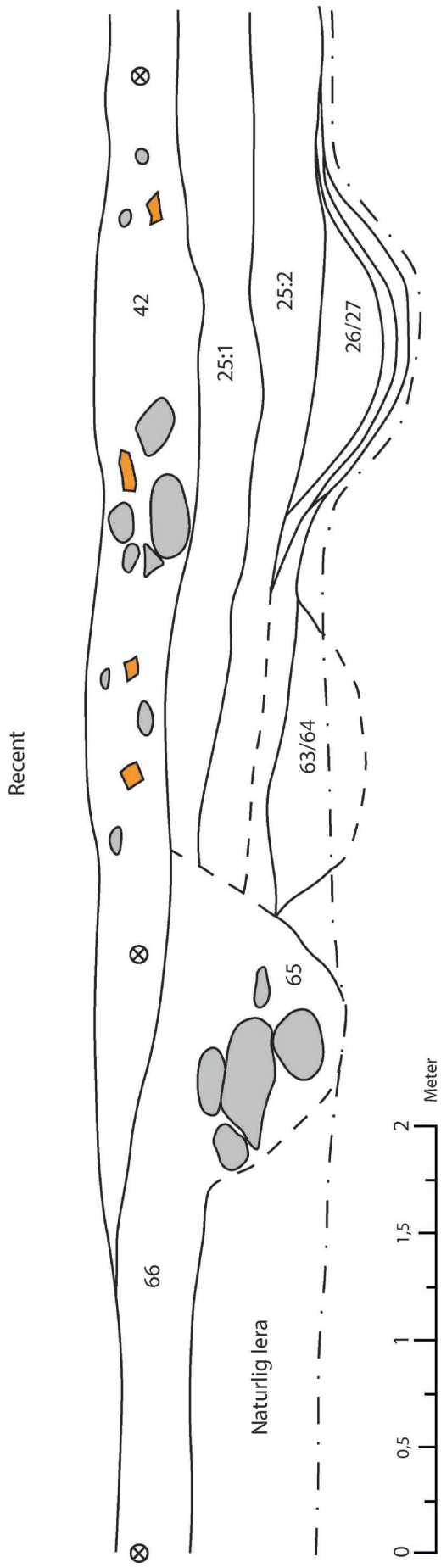
Bilagor

Bilaga 1 – Sektionsritningar

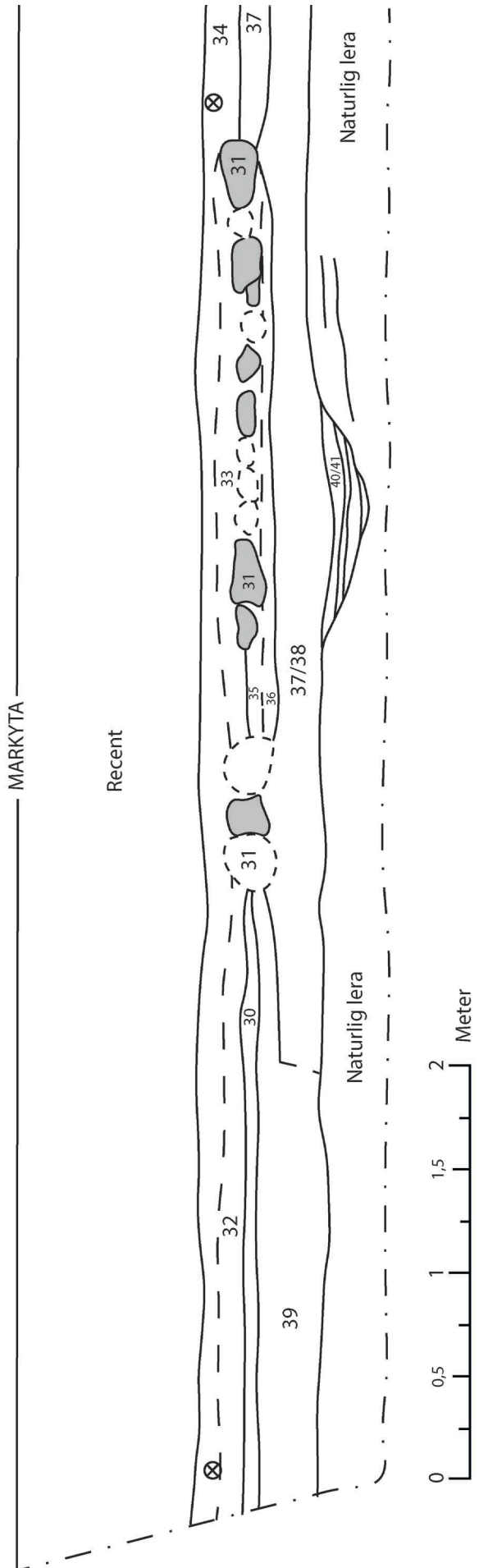

Sektion 1. Skala 1:30.

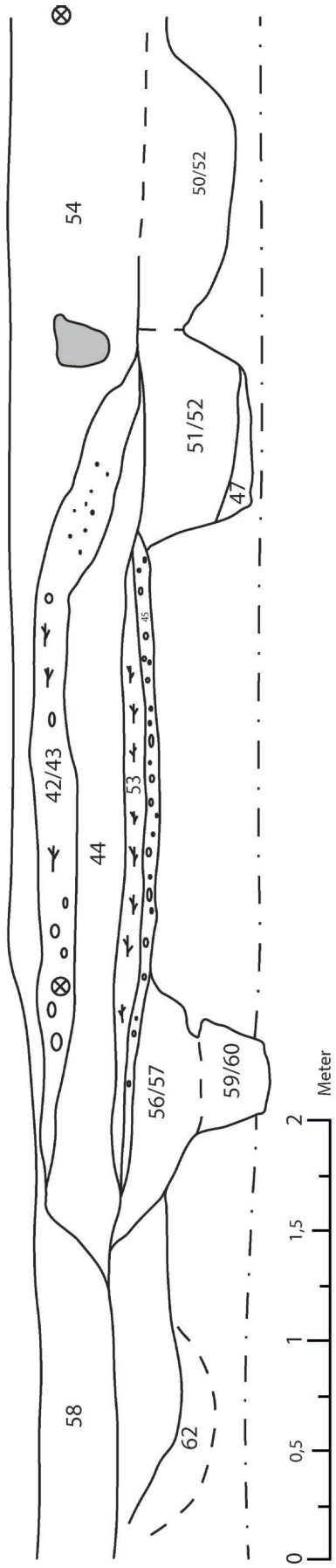

Sektion 2. Skala 1:30.

Sektion 3. Skala 1:30.

Recent

Sektion 4. Skala 1:30.

Bilaga 2 – Kontextlista

Kontextnummer	Typ	Undertyp/ tolkning	Grupp	Sektion	Beskrivning	Uder	Över	Tjocklek
1	Lager		1	1	Grå till mörkgrå siltig lera. Enstaka djurben, järnslag och småsten. Lagret dokumenterades i de nordvästra och nordöstra schaktkanterna samt fanns delvis bevarat i motstående schaktkant. Utbredningen har rekonstruerats utifrån detta, då lagret schaktats bort innan arkeolog anlände platsen. Recentfynd (18/1900-tal) ligger direkt ovan och en del material finns nedtryckt i lagret.	Recent	Inflera/ steril	0,2-0,25
2	Lager		1		Grushorisont/knapper. Materialstorlek 0,05 m Ø.	1	3	0,05
3	Lager				Inflera med djurben. Från ca 1,6 m UMY.	2	Steril	
4	Fyllning				Fyllning stolphål. Mörk silt.	1	5	
5	Nedgrävning	Stolphål	1		Stolphål 0,25 m Ø. 0,1 meter djupt. Raka kanter 0,1 m djupt.	4	Steril	
6	Stenkonstruktion	Stenpackning	1	1	Stenpackning i stolphål. Två stenar 0,2 och 0,3 m Ø.	1	5	
7	Fyllning	Stolphålsfyllning	1	1	Svartgrå lera/silt. En del kol och prickar av bränd lera.	6	8	
8	Nedgrävning	Stolphål	1	1	Diameter 0,3 meter. Råta sidor, plan botten.	7	Steril	
9	Lager		1	1	Brandlager. Kraftigt kolbemängt, med en del aska. Spridda småsten. Stora mängder slagg och prickar av kraftigt korroderad cu-legering. Plan-grävt på en yta om 1,2 x 1,6 meter, i nordvästra förlängningen av sektion 1. Troligen sammanhörande med stolphålen K5 & K8. Fyller nedgrävningen K11. C14 taget.	1	11	0,05
10	Lager		1	1	Brungrått lerlager. Finkornigt, med få komponenter. Tolkas som en möjlig golv/marknivå.	11	Steril	
11	Nedgrävning		1	1	Nedgrävning – grop. Flack grop med sluttande sidor. Fyllt med K9.	9	10	
12	Nedgrävning		1		Litet, kvadriskt stolphål. Syntes delvis i plan men försvann vid upprepning av sektionen. 0,1 x 0,1 meter. Fyllt med K9.	9		

Kontextnummer	Typ	Undertyp/ tolkning	Grupp	Sektion	Beskrivning	Under	Över	Tjocklek
13	Lager				Över större delen av schaktets västra hälft framkommer ett lager på ett djup av 1,3 meter. I norra schaktkanten är lagret skuret av det äldre FV-schaktet. I söder fortsätter det in i schaktväggen. Lagret är i genomsnitt cirka 0,1 meter tjockt och övergår till inflera. Brun slit/lera med rikligt av fynd i form av hantverksavfall, en del ben och enstaka småsten.	Recent	Steril	
14	Lager	Utfyllnads- lager			Omrörda, tidigmodera massor ovan K13.	Recent	13	
15	Träkonstruktion	Stolpe	2		Stolpen först synlig som endast kärnvad – 0,05 m Ø. Under stenpackningen var stolpen intakt och mätte. X m Ø, och 1,X m lång.	14	1	
16	Stenkonstruktion	Stenpackning	2		Framförrallt sten, samt en tegelbrocka i skoningen.	17		
17	Fyllning	Stolphälsfyllning	2		Fyllningen i stolphålet innehöll enstaka fragment av kalkputs samt en skärva tunt, grönt glas. Initialt tolkat som infiltration ovanifrån men då stolphålet grävdes konstaterades att fynden sannolikt låg in situ och stolpen bör således ha en tidigmodern datering.	Recent	16	
18	Nedgrävning	Stolphål	2		1,4 meter djupt. Skär blåleran samt ovanliggande lager.	15	13	
19	Lager		3		Sand/släckning. Närmast ren, gulbrun sand. Tolkas som släckning efter brand. 0,03 – 0,05 meter tjockt.	14		
20	Lager	Lera	3		Flammig, slitig lera direkt under K 19. Gråsvart. Spår av brand? Grythandtag YRG.	19	21	
21	Träkonstruktion	Trägol	3		Kraftigt nedbrutna plankor (5 stycken) i schaktets längdriktning. En underliggare i öster. Bevarade över en yta om cirka 1,8 x 2,2 meter. Samma utbredning som ovanliggande. Tolkas som golv i en brunnen byggnad.	20		
22	Lager		3		Lerlager – Grått. Med småsten under trägol.	21		
23	Lager				Väldigt kolprickigt lager i schaktbotten. Grå lera – inga fynd. Kolprov taget (kan stå K22 på påsen?)	22		

Kontextnummer	Typ	Undertyp/ tolkning	Grupp	Sektion	Beskrivning	Under	Över	Tjocklek
24	Stenkonstruktion	Syllsten	3		Tolkas som syllsten tillhörande K21.	19, 25		
25	Lager	Utfyllnad	3	2	Lager öst om hus.	Recent		
26	Fyllning	Fyllning i grop		2	Blandat lager i grop. Heterogent lager med horisonter av brun och grå lera. Under K25, i K27. Tydliga stråk med kollängs NG-kanten.	25		
27	Nedgrävning	Grop		2	Oregelbunden nedgrävning. Tydligt skarpa kanter. Svagt sluttande kanter mot en plan botten.	26		
28					UTGÅR. Tolkat som konstruktionslager initialt. Sedan påvisat varande naturlig lera.			
29					UTGÅR.			
30	Träkonstruktion		4	3	Fragmentarisk starkt nedbruten trälagd nivå, möjlig kavelbro. i samma nivå som intilliggande k31.	32		
31	Stenkonstruktion		5	3	Stenpackning av relativt oregelbunden stenstorlek och ojämn ovanyta. större rundade åsstenar 0,3–0,5 m diam, mindre mellanliggande om ca 0,1–0,2 m. Tät och vällagd i östra delen med skarp övergång till intilliggande k30. i väster mer otydlig övergång mot intilliggande stenfri rödbrun myllig lera. I västra delen skadad av ev nedgrävning med fyllning innehållande tidigmodern keramik.	33		
32	Lager	Utjämningslager	4	3	Myllig sandblandad lera, över k30	Recent		
33	Lager	Utjämningslager	5	3	Myllig sandblandad lera, över k31	Recent		
34	Lager	Utjämningslager		3	Myllig sandblandad lera, förekommer trärester på samma nivå som och en del kol samt enstaka stenar	Recent		
35	Lager	Sättilager		3	Gråbrun sandig silt med fläckar av ren gul sand, enstaka sten.	31	36	0,05–0,1
36	Lager	Utfyllnad/trä	6	3	Rödbrunt, mylligt lager med rikligt av nedbrutet trä.	35	37	0,5–0,1

Kontext-nummer	Typ	Undertyp/ tolkning	Grupp	Sektion	Beskrivning	Under	Över	Tjocklek
37	Fyllning	Mögellager	6	3	Extremt fragmenterat trä? Till stora delar endast synlig som vita svamp/mögelsporer. Enstaka stråk med bevarat trä, väldigt skarp kant mot norr. Fortsätter in i schaktkanten åt söder. Mäter 5x1,6 meter i schaktets längdriktning. Dikesfyll. Tydligare spår av trä längs kanter och botten. Tolkat som möjlig rest av träskoning.	36	38	0,05
38	Nedgrävning	Dike	6	3	Nedgrävning. Dike.	37	39	
39	Lager			3	Grågrön lera skuren av K38. Täcker övriga delar av schaktbotten, där K38 inte finns.	38	Steril	
40	Fyllning			3	Lager i flera skikt. Väldigt organiskt, brunt lager med kvistar, varvat med ren blålera.	37/38	41	
41	Nedgrävning	Grop/gropar		3	Flera överlappande gropar i plan, en av de största dokumenterad i sektion.	40	0	
42	Lager	Knadder/ grus	7	2	Grus eller knadderlager som ligger inblandat med ris/slanor. Tolkas som möjlig väg. Stora fläckar av blålera har förts till samma lager. En del djurben, i övrigt fyndfattigt.	Recent/33?	43	
43	Träkonstruktion	Ris/slanor	7		Risnivå under/inblandad i knadderlagret 42. Armering för gruset. Slanorna ser ut att övervägande ligga i schaktets längdriktning. Även en del grövre störrar ligger i underdelen, samt en del av en stolpe.	42		
44	Lager		7		Finfördelat humuslager med tydlig medeltidsdoft.	43	45	
45	Stenkonstruktion	Stenpackning	7		Del av gatubeläggning. Korsar schaktet med en bredd av 2,2 meter. Blandat stenmaterial. 0,05 – 0,5 m Ø. Både rullgrus och flata stenar.	44		
46	Träkonstruktion	Stör			Ö om K45. I blålera ej inmätt.			
47	Fyllning		7		Svart organiskt lager med bl.a mossa. Ligger i en grop i schaktbotten. Ej inmätt. Ö om K 55. I sektion 4 tolkad som del av ett dike. En del bevarat trä.	52		
48	Lager				Lera. Visade sig vara naturlig.	45		
49	Träkonstruktion	Stör			Stör. Direkt under K45. Ej inmätt.	45		
50	Nedgrävning	Dike	7	4	Dikesnedgrävning med rundad kant och botten.	52		

Kontextnummer	Typ	Undertyp/ tolkning	Grupp	Sektion	Beskrivning	Under	Över	Tjocklek
51	Nedgrävning	Dike	7	4	Dikes nedgrävning med Sluttande kant och plan botten.	52		
52	Fyllning	Dikesfyll	7	4	Fyllning i diken. Fyller både 50 och 51. Gråbrunt, lerigt lager med enstaka sten.	53		
53	Träkonstruktion	Rustbädd	7	4	Nivå av rust bestående av ris/slanor som tydligt ligger på K45. Statigrafien ser annorlunda ut i sektion än i plan... Tydlig nivå i sektion.			
54	Lager	Utfyllnads-lager		4	Brunt, lerigt utfyllnadslager. Enstaka sten. Ser ut att ligga över K39 i en del av sektionen som ej är ritad.			
55	Träkonstruktion	Hägnad	7	4	Störar i blåleran V om dike. Hägnad som följer diket.			
56	Nedgrävning	Dike	7	4	Dike V om gatan. Kalvat lite i kanten.	57	59	
57	Fyllning	Dikesfyll	7	4	Fyllning i dike. Grå, siltig lera. Enstaka trä och stenar. Väldigt homogent.	53		
58	Lager	Utfyllnad		4	I sektion. Utfyllnadslager. Grå lera med röda fläckar, bränd lera eller järnutfällning?. Enstaka sten.	Recent		
59	Nedgrävning	Grop	7	4	Grop under dike. Väldigt skarpa kanter. Tolkares tidigt som en möjlig nedgrävd tunna, men detta kunde inte bekräftas.	56		
60	Fyllning	Gropfyllning	7	4	Svart kolbemanngt, finfördelat lager som fyller en grop under diket.			
61	Stenkonstruktion	Stenrad			Rad med 4 stenar. Ligger på samma nivå som en ensam, lös plankka.	58		
62	Nedgrävning	Dike	7	4	Dike 2, V om gata. Tydligt i plan, men ej synligt i sektion. Låget streckat på sektionssritningen.			
63	Nedgrävning	Dike		2	Tydligt synligt och inmätt i plan. Rundade kanter och botten. Ej helt tomt.	64	0	
64	Fyllning	Dikesfyll		2	Tydligt sedimenterade och överlagrade nivåer i botten av dike. Flera tunna horisonter med sand och silt samt tjockare nivå med lera	25	63	
65	Nedgrävning	Grop med sten		2	Otydlig grop i sektion. Ej synlig i plan.	65		

Kontext-nummer	Typ	Undertyp/ tolkning	Grupp	Sektion	Beskrivning	Under	Över	Tjocklek
66	Fyllning			2	Brunt siltlager med enstaka grus och tegelflis. Fyra, större, på varandra liggande stenar. Fyllning i grop. Liknar K 25.	42		
67	Stenkonstruktion	Stenrad			Rad av större stenar som korsar schaktet. Ca 0,5 m Ø. Ingen tolkning.			
68	Lager				Siltigt, brunt lager Som stratigrafiskt bör motsvara K58. Stora mängder djurben, enstaka slagg och kvarnstensfragment. Under lagret cirka 0,15 m inflera. Naturlig lera framkommer på ca 1,3 meters djup	Recent	inflera	0,35
69	Lager	Utfyllnads-lager			Liknar lager 68, men på andra sidan stenraden. Innehåller även tegel och nedbrutet trä samt tidig-moderna fynd.	Recent		

Bilaga 3 - Fyndlista

Fynd-ID	Kontext-ID	Material	Sakord	Godstyp/teknik	Datering	Kommentar	Vikt (g)	Antal	Antal fragment	Gallrat
1	1	Ben	Flöjt			Benflöjt tillverkad av rörben. Tre hål på en sida, ett på andra. Ytterligare ett hål är endast påbörjat. Förarbete?	18	1	1	
2	1	Ben	Spill			Avsåg ledände. Mellanfotsben av nöt.	6	1	1	
3	1	Keramik	Kärl	Stengods	18/1900-tal	Mineralvattenflaska i stengods. Infiltrerade fynd från ovanliggande lager.	6	2	4	Ja
4	9	Ben	Spill			Sågat ben.	78	18		
5	9	Horn	Spill			Sågat horn.	2	1		
6	9	Sten	Kvarnsten			Glimmer.	8	1		
7	9	Keramik	Kärl	Yngre rödgods			6	1	1	
8	9	Järn	Spik				12	1		Ja
9	9	Slagg	Slagg			Smidesslagg från sekundärsmide.	1468		24	
10	9	CU-legering	Bleck			Klippta bleck av CU-legering. Hantverks-spill.	4	6		Ja
11	13	Horn	Spill			Horn. Hjort?	50	1		
12	13	CU-legering	Bleck			Smalt, avlångt, platt föremål med en bredare "rygg" och en tunnare sida. Tolkning saknas.	10	1		Ja
13	13	Keramik	Kärl	Äldre rödgods			56	1	1	
14	13	Sten	Bryne	Sandsten		Droppformat fragment av sandstensbyrne med avfasade kanter. Tolkas som en del av ett hängbryne. Inget hål.	14	1		
15	13	Järn	Brodd				16	1		
16	13	Keramik	Kärl	Yngre svartgods	1250-1400	Spjälkad utsida. Harte grauware.	10	1	1	
17	13	Ben	Kam			odekorerad ändskiva till dubbelkam. Nit-hål saknas. Tolkas som förarbete.	2	1		
18	13	Sten	Kvarnsten	Glimmerskiffer			84	1		
19	13	Ben	Spill			Sågat ben.	1196	59		
20	13	Järn	Spik				36	1		Ja
21	14	Keramik	Kärl	Yngre rödgods		Rörskåft.	48	1	1	
22	14	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	1600-tal	Hormmålad glasyr i gult och grönt. Blad-motiv.	108	1	1	
23	14	Lera	Kritpipa				8	3		
24	14	Keramik	Kärl	Yngre rödgods			58	1	1	
25	1	Keramik	Kärl	Svartgods	1250-1400	Spjälkad. Dekor på utsidan i form av drejtränder.	16	1	1	

Fynd-ID	Kontext-ID	Material	Sakord	Godstyp/teknik	Datering	Kommentar	Vikt (g)	Antal	Antal fragment	Gallrat
26	1	Sten	Bryne	Skiffer		Rödaktig skiffer.	16	1		
27	20	Ben	Islägg				112	1		
28	20	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	1550-1650		86	3	3	
29	25	Keramik	Kärl	Stengods	1350-1450	Två kärl.	8	2	2	
30	25	Keramik	Kärl	Stengods			12	1	1	
31	25	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	Efter 1640.	Invändig engobe.	8	1	1	
32	25	Keramik	Kärl	Äldre rödgods	1250-1400	Grönbrun glasyr utan engobe.	12	1	1	
33	25	Sten	Bryne	Skiffer			6	1	1	
34	25	Sten	Kvarnsten	Glimmerskiffer			108	1	1	
35	25	Ben	Spill				44	2		
36	25	Keramik	Kärl	Yngre rödgods		Vit hornmålad dekor.	14	2	2	
37	25	Keramik	Kärl	Yngre rödgods			52	2	2	
38	25	Järn	Spik				20	2		Ja
39	25	Järn	Föremål				44	1	1	Ja
40	26	Järn	Föremål				16	1	1	Ja
41	26	Ben	Spill				46	2	2	
42	26	Järn	Spik				66	4		Ja
43	26	Keramik	Kärl	Stengods	1450 - 1575	Bandhänkel. Brun saltglasyr, grått gods.	64	1	1	
44	26	Sten	Kvarnsten				76	1	1	
45	26	Slagg	Slagg				102		3	
46	26	Bränd lera	Bränd lera				70		2	Ja
47	33	Slagg	Slagg				1670	1		
48	35	Sten	Bryne				40	1		
49	35	Keramik	Kärl	Nästanstengods		Gråttgods med saltglasyr.	8	1	1	
50	35	Järn	Spik			Spikar. Enstaka utan huvuden.	92	6	7	Ja
51	35	Järn	Beslag			Bandformigt beslag med tre hål.	26	1		Ja
52	35	Slagg	Slagg				4	1		
53	36	Sten	Bryne				122	1		
54	36	Keramik	Kärl	Protostengods	1200-1350	Slammad.	56	1	1	
55	36	Ben	Spill				6	3		
56	36	Keramik	Kärl	Nästanstengods			2	1	1	
57	36	Järn	Spik				14	1		Ja

Fynd-ID	Kontext-ID	Material	Sakord	Godstyp/teknik	Datering	Kommentar	Vikt (g)	Antal	Antal fragment	Gallrat
58	36	Järn	Hästkösöm				6	1		Ja
59	39	Sten	Kvarnsten				110	2		
60	39	Ben	Spill				20	4		
61	39	Horn	Spill			En horntagg har åtta parallella sågskåror närmast spetsen.	38	3		
62	58	Keramik	Kärl	Protostengods	1200-1350		224	1	2	
63	58	Ben	Spill				8	1		
64	58	Ben	Islägg				116	1		
65	58	Slagg	Slagg				644	1		
66	64	Slagg	Slagg				320	3		
67	68	Sten	Kvarnsten				2374	4		
68	68	Slagg	Slagg				866	2		
69	68	Keramik	Kärl	Äldre rödgods	1200-1350		4	1	1	
70	68	Keramik	Kärl	Äldre rödgods	1200-1350		4	1	1	
71	68	Keramik	Kärl	Äldre rödgods	1200-1350		2	1	1	
72	68	Ben	Spill				66	1		
73	36	Ben	Kam			Antydan till nit.	1	1		
74	29	Keramik	Kärl	Äldre rödgods	1200-1350	Grönbrun glasyr utan engobe. Rullstämpeldekorer.	5	1	1	
75	29	Keramik	Kärl	Nästanstengods	1250-1350		8	1	1	
76	29	Ben	Spill				80	1		
77	33	Sten	Kvarnsten	Glimmerskiffer			146	1		
78	33	Sten	Bryne	Skiffer			22	1		
79	33	Ben	Föremål			Del av rektangulärt föremål med antydan till borrat håll. Mönsterstruktur på en sida, ser ut att vara naturlig.	7	1		
80	33	Keramik	Kärl	Nästanstengods	Rehnländsk. Copengrabe?		18	1	4	
81	33	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	1700-tal	Heltäckande vit engobe.	12	2	2	
82	33	Slagg	Slagg				70	1	2	
83	33	Järn	Spik			En lång, två korta. Ej samma mått.	39	3		Ja
84	64	Järn	Föremål			Tungt, avlångt föremål med rektangulärt tvärsnitt. Svagt avsmalnande.	178	1		Ja
85	32	Keramik	Kärl	Äldre rödgods	1200-1350	Ljusgrön, skrovlig glasyr ovan tunn, vit engobe.	4	1	1	

Fynd-ID	Kontext-ID	Material	Sakord	Godstyp/teknik	Datering	Kommentar	Vikt (g)	Antal	Antal fragment	Gallrat
86	32	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	1650–1800		17	2	2	
87	32	Horn	Spill			Horntagg. Hjort?	8	1		
88	32	Järn	Spik				24	1		Ja
89	32	Glas	Planglas			Ofärgat/svagt grönt glas. Påverkat av glaspest.	2	1		Ja
90	33	Ben	Speipjäs			Genomborrat fotben av nöt. "Kastakotakota"	48	1		
91	33	Slagg	Slagg				15	3		
92	33	Lera	Kritpipa				2	1		
93	33	Järn	Bleck			Kvadratisk bleck/fragment av bleck med en nit i änden. Knivblad?	6	1		
94	33	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	1620–1740	Hemmråd och hornmålad dekor i vit engobe.	36	1	1	
95	33	Järn	Spik			Två spikar av samma mått och utförande.	21	2		Ja
96	33	Järn	Spik			Kraftigt korroderad	12	1		Ja
97	33	Järn	Hästkösöm				4	1		Ja
98	33	Glas	Planglas			Grönt.	2	2		Ja
99	57	Keramik	Kärl	Äldre rödgods	1200–1350	Högdekorerad, fjälldekorerad list.	5	1	1	
100	57	CU-legering	Bleck			Fragment av kopparbleck med centralt placerat hål.	3	1		Ja
101	57	Trä	Plugg			Täjt, koniskt, sprucket träföremål. Gallras?	5	1		Ja
102	69	Järn	Föremål			Föremålet består av en tjockare ring med en i vinkel utskjutande, avsmalnande spik.	112	1	2	Ja
103	3	Slagg	Slagg			Påträffat i inflera, i anslutning till sektion 2. Smidesslagg.	298	1		
104	52	Keramik	Kärl	Äldre rödgods	1200–1350	Trindhänkel	57	1	1	
105	9	Slagg	Slagg			Kraftigt grönfärgat av kopparinnehåll. Ett mindre fragment av cu-legering.	24	2	1	
106	69	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	1700-tal		44	2	2	
107	69	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	1700–1850		14	2	2	
108	34	Sten	Bryne				264	1		
109	34	Keramik	Kärl	Yngre rödgods			108	1	5	
110	34	Keramik	Kärl	Yngre vitgods			31	2	3	
111	34	Keramik	Kärl	Yngre rödgods	1700-tal	Marmorerad dekor.	7	1	1	

Fynd-ID	Kontext-ID	Material	Sakord	Godstyp/teknik	Datering	Kommentar	Vikt (g)	Antal	Antal fragment	Gallrat
112	34	Järn	Föremål			Bandformigt föremål, antydan till nit.	35	1		Ja
113	34	Järn	Hästsosöm				7	1		Ja
114	22	Ben	Spill			Ledändar, mm.	136	11		
115	22	Järn	Kniv				54	1		
116	22	Keramik	Kärl	Stengods	1350-1500	Ljusgrått gods, saltglasyr.	8	1	1	
117	22	Sten	Bryne	Skiffer		Fragment av mindre bryne. Antagligen hängbryne.	7	1		
118	22	Keramik	Kärl	Äldre rödgods	1200-1350	Trindhänkel	13	1	1	
119	22	Sten	Kvarnsten	Glimmerskiffer			232		2	
120	68	Bly	Bleck			Avlångt, smalt, platt bleck med antydan till dekor/runor?	5	1		
121	36	Ben	Kam			Sammansatt dubbelkam.	3	1		
122	22	Järn	Spik				13	1		Ja
123	22	Järn	Hästsosöm				5	1		Ja